Tehy ry
PL 10 006000 TEHY

Lausunto 19.10.2016

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
00102 Eduskunta
TyV@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuus 20.10.2016 klo 12.15

HE 153/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Tehy ry esittää näkemyksiään aikuiskoulutuksesta annetun lain, koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.

Johdanto

Tehy ry:n mielestä aikuiskoulutustuki on järjestön jäsenien keskeinen tukimuoto. Se on mahdollistanut sosiaali- ja terveysalalla pitkäkestoisen tutkintoon johtavan sekä täydennyskoulutuksen. Aikuiskoulutustuen turvin opiskelevat ovat vastanneet osaltaan sosiaali- ja terveysalan kasvavaan työvoiman tarpeeseen Suomessa. Lisäksi aikuiskoulutustuki on ollut keskeisessä roolissa elinikäisen oppimisen ja ammatillisen osaamisen kehittämisen mahdollistajana.

Koulutusrahaston tilastojen mukaan aikuiskoulutustuen käyttö on yli kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Aikuiskoulutustuella opiskeli vuonna 2014 yli 17 500 aikuisopiskelijaa. Heistä 40 prosenttia opiskeli ja 78 prosenttia työskenteli sosiaali- ja terveysalalla. Aikuiskoulutustuen käyttäjistä naisia on noin 80 prosenttia. Tehy ry:n jäsenistä puolestaan naisia on peräti 92 prosenttia. Aikuiskoulutustuen käyttäjistä noin 30 prosenttia opiskelee ammatillisessa koulutuksessa ja melkein 70 prosenttia korkea-asteella. Lähes puolella tuen saajista on jo korkea-asteen tutkinto, jolloin aikuiskoulutustuki on ollut ainoa opintososiaalinen etu, kun opintotukikuukaudet ovat jo täyttyneet aiemmin. Yli 15 kuukauden tukiaikaa on myönnetty lähes puolelle edunsaajista. Määrä kuvastaa tutkintoon johtavan koulutuksen keskeistä roolia aikuiskoulutustuen saajien keskuudessa. Sovitellun tuen käyttö on ollut suosittua juuri matalapalkkaisella sosiaali- ja terveysalalla, koska täysimääräinen aikuiskoulutustuki on itsessään ollut usein riittämätön elinkustannusten kattamiseksi opiskelun aikana.

Muutosehdotukset

Hallituksen esityksen mukaan aikuiskoulutustuen kestoa ehdotetaan muutettavaksi, siten että tukikauden enimmäiskesto lyhennetään 19 kuukaudesta 15 kuukauteen. Lisäksi tasoa ehdotetaan laskettavaksi siten, että tuen perusosaa pienennetään 15 prosentilla. Edelleen säännöksiä aikuiskoulutustuen ja ammattitutkintostipendin myöntämisen ehdoista ehdotetaan muutettavan. Suomessa tehdyn työn lisäksi Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueessa kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä tehty työ lasketaan myös työssäoloaikaan.

Tehy ry:n näkemykset

Tehy ry:n mielestä ehdotuksen mukaiset muutokset aikuiskoulutustukeen heikentävät sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ja alalle aikovien mahdollisuuksia pitkäkestoiseen aikuiskoulutukseen. Enimmäiskeston lyhentäminen 15 tukikuukauteen tulee todennäköisesti vähentämään tutkintoon johtavaan aikuiskoulutukseen hakeutumista sosiaali- ja terveysalalla, erityisesti korkea-asteen osalta. Tuen tason laskeminen tulee todennäköisesti johtamaan sovitellun aikuiskoulutustuen käytön lisääntymiseen matalapalkkaisella sosiaali- ja terveysalalla, jotta elinkustannukset voidaan opiskelun aikana kattaa. Arviolta 2000 - 3000 euroa kuukaudessa ansaitseva menettää aikuiskoulutustukea 15 kuukauden aikana noin 900 euroa nykyiseen tasoon verrattuna. Opiskelun ja työn yhdistäminen johtanee ennemmin koulutusaikojen pidentymiseen kuin niiden lyhentymiseen. Ehdotus ulkomailla tehdyn työn laskemisesta työssäoloaikaan on Tehy ry:n mielestä hyvä linjaus. Se on myös EU:n ammattipätevyysdirektiivin hengen mukainen työvoiman liikkuvuuden Euroopassa ollessa yleisempää. Linjaus parantaa muun muassa maahanmuuttajien aikuiskoulutuksen hakeutumisen mahdollisuuksia ja siten edelleen heidän kotoutumista ja kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan.

Helsinki 19.10.2016

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Asiantuntija
Juha Kurtti
Tutkimuspäällikkö
Tehy ry
juha.kurtti@tehy.fi
p. 0505869460